

О.В. Гапонцева, канд. техн. наук, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)
В.І. Скоробогатько, асист. (ХДУХТ, Харків)

АНАЛІЗ РИНКУ СУХОФРУКТІВ В УКРАЇНІ

Український ринок сухофруктів знаходиться в стадії розвитку і поки далекий від насичення. Норма споживання сухофруктів на одну людину в рік складає близько 3,8 кг, а в західних країнах рівень споживання значно більше. В Україні споживається близько 0,6 кг сухофруктів в рік, що дозволяє говорити про значний потенціал розвитку ринку.

Раніше сухофрукти в Україні можна було придбати лише на ринку або в овочевому магазині у вигляді класичного «компотного» набору: чорнослив, яблука, родзинки, груші. Зараз сухофрукти представлені у всіх сегментах роздрібної торгівлі, а асортимент значно виріс і включає різні екзотичних і тропічних фруктів в різних видах.

Варто зазначити, що поряд з традиційними видами сухофруктів (родзинки, курага, чорнослив, фініки) все більшою популярністю користуються рідкісні види продукції (манго, папайя, банани, імбир, кумкват, мандарини, ананаси, диня, ківі, помело, хурма, полуниця, вишня тощо).

Серед сухофруктів найуживанішими серед покупців в м. Харкові є родзинки – 43%, чорнослив – 36%, курага – 10%, інжир – 6% та фініки – 5% (рис. 1).

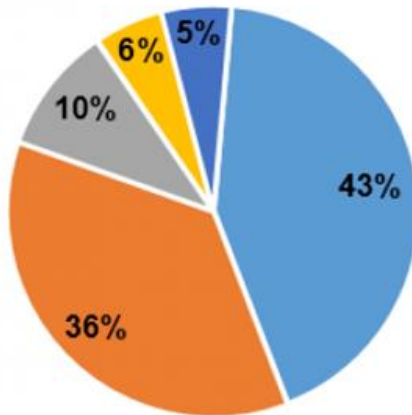

Рис. 1. Споживчі переваги покупців на ринку сухофруктів у місті Харкові

У той же час, в Україні сегмент місцевих сухофруктів практично не розвивається, а споживання сухофруктів в країні бажає кращого.

Власне виробництво сухофруктів в Україні практично відсутнє. І справа не тільки у відсутності вирощування популярних видів фруктів як сировини, які за більшістю позицій є екзотичними для України. Але навіть ті фрукти і ягоди, які ростуть у нас, в сушеному вигляді завозяться з-за кордону. В Україні висока собівартість сушіння – на рівні оптових цін імпортерів, що робить українські сухофрукти неконкурентоспроможними.

В останні роки ринок сухофруктів і горіхів в Україні активно розвивається, так як українці готові заплатити більше за якісну продукцію, в той час як від дешевої продукції і зовсім готові відмовитися.

Так, експорт сухофруктів з України в листопаді 2019 року збільшився на 84% в порівнянні з жовтнем і на 36% перевищив показники листопада 2018 го. За перші шість місяців сезону 2019/20 років наша країна наростила такі поставки за кордон на 18%, досягнувши 0,9 тис. тон.

Варто зазначити, що Україна більше купує сухофрукти за кордоном, ніж продає їх в інші країни. За півроку в країну ввезли 4,8 тис. тонн, таким чином імпорт перевищив експорт приблизно в п'ять разів. Слід зазначити, що понад 95% продукції на ринку має іноземне походження. Імпортерами цієї продукції є близько 150 українських компаній.

Основним постачальником сухофруктів в Україні є Іран з часткою в 46% в натуральному і 42% в грошовому вираженні. Також великими імпортерами виступають інші східні країни: Туреччина, Узбекистан, Афганістан та Індія. Варто відзначити, що велика частка продукції завозиться з далекого зарубіжжя – США, Чилі і Аргентини.

Створення виробничих потужностей з випуску вітчизняних сухофруктів вимагає значних інвестицій, оскільки сушіння фруктів є дорогим процесом.

Закупівельні ціни імпортерів є порівнянними з собівартістю виробництва продукції, тому імпортувати сухофрукти в Україну вигідніше, ніж виробляти. До того ж інвестиції в організацію виробництва сухофруктів мають досить довгий період окупності. Все це призводить до того, що українська продукція не може конкурувати з імпортними аналогами.